

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 4, Article Number: 1C0265

EDUCATION SCIENCES

Received: January 2010
Accepted: September 2010
Series : 1C
ISSN : 1308-7274
© 2010 www.newwsa.com

Mehmet Gültekin
Anadolu University
mgulteki@anadolu.edu.tr
Eskişehir-Turkey

**SINIF ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF ÖĞRETMENLİĞİNE
YÖNELİK ALGILARI**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğine yönelik algılarını belirlemektir. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış nitelikte beş açık uçlu sorudan oluşan anket formuyla toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonunda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini daha çok "Kutsal bir meslek" olarak gördükleri; öğretmenlik mesleğini de daha çok "Mesleğe ilgi duyma/kendine uygun bulma/hayalindeki meslek olma" ve "ÖSS'den istediği puanı alamadığı" için seçtiklerini belirtmektedirler. Öğretmen adayları sınıf öğretmenliğini ise en çok "İlköğretimde ilk bilgi ve becerilerin kazandırıldığı, çocuğun yaşamında iz bırakan ve çocuğu yaşama hazırlayan önemli bir meslek" olduğunu; sınıf öğretmenliğini daha çok "Mesleğe duyulan ilgi", "ÖSS puanı" ve "Çocuk sevgisi" nedeniyle seçtiklerini belirtmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Meslek, Öğretmenlik Mesleği,
Öğretmen Eğitimi, Sınıf Öğretmenliği,
Öğretmen Adayı

**PERCEPTIONS OF PRIMARY SCHOOL TEACHER CANDIDATES REGARDING PRIMARY
SCHOOL TEACHING**

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the views of primary school teacher candidates' regarding primary school. The data of the study were collected via a questionnaire consisted of 5 semi-constructed questions. Descriptive analyze technique was used to analyze the data. It was found out that teacher candidates think that teaching profession is a "sacred profession", "a role player in the development of society", and "hard and self-sacrifice-required". Teacher candidates stated that the reason of choosing this profession because "they interested in this profession more/thought this profession is proper for himself/it is a dream job" and "it is what they got with the OSS score". Teacher candidates mostly think that primary school teaching is "an important profession that makes children gain the first information and skills, and prepares the children for life". Teacher candidates mentioned that they chose primary school teaching because of "the interest of profession", "OSS score", and "love of children".

Keywords: Profession, Teaching Profession,
Teacher Education, Primary School Teaching,
Teacher Candidate

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Meslek "Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş" olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2010). Daha geniş bir tanımla meslek, toplumsal yaşam için zorunlu olan işbölümü, bireylerin ve toplumların temel gereksinimlerini karşılama uğraşısıdır. Meslekler, gereksinimleri karşılama amacı taşıdığı için insanlık tarihi ile birlikte gündeme gelmiştir. Meslek, birey, toplum, ekonomi, bilim, teknoloji, eğitim gibi çok boyutlu bir yapılaşma içerisindedir (Alkan, 2000:195).

Öğretmenlik mesleği ise eğitim alanı ile ilgili sosyal, kültürel, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip; alandaki özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan ve mesleki formasyon gerektiren profesyonel uğraş alanıdır (Erden, 2005:35-36). Öğretmenlik, bir meslek olarak, örgün ve yaygın eğitim alanında yer alan çeşitli tür ve düzeydeki resmi ya da özel öğretim kurumlarında eğitim-öğretim hizmeti verme görevi olarak da tanımlanabilir (Sağlam, 2008:203).

Türkiye'de 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Yasası'nın 43. maddesinde öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir uzmanlık mesleği olarak tanımlanmaktadır. Yasaya göre, öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik meslek bilgisi ile sağlanmaktadır.

Uzmanlık gerektiren tüm meslekler için zorunlu olan alan bilgisi ve genel kültür, öğretmenlik mesleği için de geçerlidir. Ancak diğer mesleklerden farklı olarak öğretmenlik mesleğinde, öğretmene neyi, kime, niçin, nerede ve nasıl öğreteceği bilgi ve becerisini kazandıran öğretmenlik meslek bilgisi boyutu bulunmaktadır (Sağlam, 2008:204). Bu yönüyle, öğretmenlik meslek bilgisinin öğretmenlik mesleğinin olmazsa olmaz koşulu olduğu söylenebilir.

Bireylerin ve dolayısıyla toplumun yaşam ve gelişimini biçimlendiren öğretmenlik mesleğinin (Alkan, 2000:202-203) özellikleri şöyle sıralanabilir (MEB, 2007:63; Erden, 2005:32-34; Yaşar, 2001:15-26; Şişman, 1999:3-4; Ünal ve Ada, 1999:37-38):

- Öğretmenlik; insanları, öğrenmeyi ve öğretmeyi sevenler için ideal bir meslektir.
- Öğretmenlerin büyük bir bölümü devlet memurudur.
- Öğretmenlik, tüm ülkelerde en yaygın olarak görülen mesleklerden biridir.
- Öğretmenlik, kadınların yoğun olarak çalıştıkları bir meslek alanıdır.
- Öğretmenlik, daha çok orta ve ortanın altında gelire sahip grupların tercih ettiği meslektir.
- Öğretmenlik, hemen hemen tüm ülkelerde gelir düzeyi en düşük olan mesleklerden biridir.
- Öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü yüksek değildir.
- Öğretmenlik mesleğinde kariyer yapma ve mesleki gelişim olanakları sınırlı düzeydedir.
- Öğretmenlik mesleğinden ayrılma oranı yüksektir.

Öğretmenlik, bireylere okumayı, düşünmeyi, öğrenmeyi ve öğretmeyi sevenler için tercih edilen bir meslektir. Özellikle bayanlar için çocuk sevgisi, mesleğin tercihinde önemli bir etken olmaktadır. Çalışma koşulları göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlik diğer mesleklere göre daha çok tercih edilmektedir. Özellikle ikili

öğretim yapan okullarda öğretmenlerin yarım gün çalışması ve diğer devlet memurlarına göre yıllık tatil sürelerinin uzun olması da bir tercih nedeni olabilmektedir (Şişman, 1999:3).

İnsanlarla ilişkiler yönünden bakıldığında öğretmenlik, diğer bazı mesleklerden farklı olarak geniş bir insan kesimiyle ilişki ve etkileşim içinde yerine getirilen bir meslektir. Öğretmenlik, yalnızca okul ve sınıf ortamında öğrencilerle değil; aynı zamanda okul dışında veliler ve toplumla da iç içe olan bir meslektir (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2007:213).

Ülke ve kültürlere göre statüsü ve saygınlığı değişmekle birlikte, öğretmenlik mesleği doğrudan bireyle ilişkili olması nedeniyle geçmişten beri yalnızca bir kazanç kaynağı olarak değil; aynı zamanda kutsal bir meslek olarak görülmektedir. Türk eğitim tarihinde de öğretmenlik hep saygın bir meslek olarak görülmüştür. Öğretmen denilince toplumlarda davranış modeli ve örnek insan akla gelmiştir. Özetle, öğretmen insan mimarı ve insanın kişiliğini biçimlendiren bir sanatkâr olarak görülebilir (Celep, 2007:47).

Toplumda bu denli önemli görevler üstlenen öğretmenlik mesleğinde farklı alanlar bulunmaktadır. Bir başka deyişle öğretmenlik mesleği farklı alanlarda uzmanlaşmış öğretmenler tarafından yürütülmektedir. Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nin 64. maddesi uyarınca “İlköğretim okullarında dersler sınıf veya branş öğretmenleri tarafından okutulur.” ve “İlköğretim okullarının 1-5 inci sınıflarında sınıf öğretmenliği esastır.” hükmüne yer verilmektedir (MEB, 2008). Buna göre alanı sınıf öğretmenliği olan öğretmene sınıf öğretmeni adı verilmektedir. Bir başka deyişle ilköğretim kurumlarında ilk beş yılda öğretmenlik yapan öğretmenlere sınıf öğretmeni denilmektedir.

Sınıf öğretmeni, ilköğretim okulu programında yer alan konu alanlarına ait bilgileri çocuklara kazandıran, onları araştırmaya, yaratıcılığa, girişkenliğe yönelten, kendilerine ve dış dünyaya karşı olumlu tutumlar geliştirmelerine yardım eden, başkalarıyla etkili iletişim kurma becerilerinin gelişimini sağlayan kişidir. Yarının büyüklerinin niteliklerinin, büyük ölçüde o günün sınıf öğretmenlerinin niteliklerinden etkilendiğini söylemek olanaklıdır. Toplumdaki iyi vatandaşın, nitelikli ana-babanın, nitelikli meslek adamının, nitelikli politikacının temelleri sınıf öğretmenleri tarafından oluşturulmaktadır (Senemoğlu, 2004).

Sınıf öğretmenleri birden fazla dersten sorumlu olmaları nedeniyle diğer öğretmenlerden ayrılmaktadır. Bu kapsamda sınıf öğretmenlerinin yalnızca bir konu alanında değil, konu alanlarının tümünde öğretim bilgisine sahip olması beklenmektedir. Öte yandan ilköğretimde beş yıl aynı öğrencilerle birlikte olmaları, öğrencilere yalnızca akademik anlamda değil tüm gelişim alanlarında rehberlik etmeleri, sistemde sayıca en yaygın öğretmenlik grubunu oluşturmaları, köylerde görev yapmaları gibi nedenler, sınıf öğretmenliğini diğer öğretmenlik alanlarından ayırmaktadır.

Öte yandan bireylerin tüm yaşamlarını etkileyecek önemli kararlar vardır. Bunların başında meslek seçimi gelmektedir. Meslek seçiminin bilinçli olarak yapılması gerek bireyler gerekse ülke için önem taşımaktadır (Celep, 2007:81). Bireylerin meslek seçimini etkileyen etmenler arasında bireyin genel ve özel yetenekleri, bireysel özellikleri, benlik algısı, akademik başarısı, cinsiyeti, sosyokültürel özellikleri (içinde yaşadığı çevre, ailenin eğitimi, ana baba meslekleri vb.), bireyin yaşamdan beklentileri, ilgi ve tutumları yer almaktadır (Yeşilyaprak, 2002:139).

Alan yazında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerini (Özsoy ve diğerleri 2010; Ubuz ve Sarı, 2009; Özbek,

2007; Karamustafaoğlu ve Özmen, 2004; Martin ve Steffgen, 2002 Akt: Yaman, Gerçek ve Soran, 2008; Bastick, 2000: Yong, 1994; Weiner, 1993; Stiegelbauer, 1992; Hayes 1990; Akt: Bastick, 2000), öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını (Çetinkaya, 2009; Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım, 2007; Sözer, 1996), öğretmenlik mesleğine yönelik algılarını (Özsoy ve diğerleri 2010; Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen, 2007; Şişman ve Acat, 2003) belirleyen araştırmalar bulunmakta; ancak sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğine yönelik algılarını belirleyen araştırmalar (Kesercioğlu ve Girgin, 2008; Krec'ic' ve Grmek, 2005) çok fazla bulunmamaktadır. Bu araştırma bu gereksinimi karşılamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğine yönelik algılarını belirlemektir. Bu amaçla şu sorulara yanıt aranmıştır:

Öğretmen adaylarının:

- Öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- Öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri ve bu mesleği tercih etmelerinde etkili olan etmenler nelerdir?
- Sınıf öğretmenliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- Sınıf öğretmenliğini tercih etme nedenleri ve sınıf öğretmenliğini tercih etmelerinde etkili olan etmenler nelerdir?
- Sınıf öğretmenliğini diğer öğretmenlik alanlarına göre nasıl gördüklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırma, 2009-2010 öğretim yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programında öğrenim gören birinci ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarının görüşleri ile sınırlıdır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Öğretmenlik alanları içinde sınıf öğretmenliği, özel bir öneme sahiptir. Yalnızca bir alanın öğretimini değil, öğretmekle yükümlü olduğu bir çok alanın öğretimini üstlenen, toplumdaki tüm vatandaşların sahip olmaları gereken temel bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazandırmaktan sorumlu olan ve ilköğretim çağı çocuklarını üst öğretim kurumlarına hazırlamakla sorumlu olan sınıf öğretmenleri, eğitim sisteminde önemli bir görev üstlenmektedirler. Bu yönüyle sınıf öğretmenleri, yalnızca öğretici kimliği ile değil, rol modeli olma özelliği ile ön plana çıkmaktadır.

Sınıf öğretmenliğinin, ileride bu görevi üstlenecek öğretmen adayları tarafından nasıl algılandıklarının belirlenmesi, onların bu görevi etkili bir biçimde yerine getirebilmeleri açısından büyük önem taşımaktadır. Özellikle sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğine yönelik algılarını belirleyen araştırmaların sınırlı sayıda olması da bu araştırmanın önemini artırmaktadır.

3. YÖNTEM (METHOD)

3.1. Çalışmanın Modeli (Study Model)

Araştırma tarama modeli benimsenerek gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

3.2. Katılımcılar (Partiipants)

Araştırmaya Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programında öğrenim gören birinci ve dördüncü sınıf öğretmen adayları katılmıştır. Araştırmada birinci sınıflardan 80, dördüncü sınıflardan da 61 öğrenciden veri

toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kişisel özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kişisel özellikleri
(Table 1. Personal characteristics of teacher candidates)

Sınıf	Kız	Erkek	Toplam
Birinci Sınıf	54	26	80
Dördüncü Sınıf	44	17	61
Toplam	98	43	141

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 80'i birinci sınıf, 61'i ise dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Öğretmen adaylarından birinci sınıfa devam eden öğrencilerin 54'ü kız, 26'sı erkek; dördüncü sınıfa devam eden öğrencilerin ise 44'ü kız 17'si erkektir.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi (Data Collecting and Data Analysis)

Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulardan oluşan anket formuyla toplanmıştır. Bu amaçla, araştırmacı tarafından 5 açık uçlu sorudan oluşan anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan anket formuna alandan uzman öğretim elemanlarından görüş alınarak son biçimi verilmiş ve form uygulamaya hazır duruma getirilmiştir.

Sınıf Öğretmenliği Programı öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğine yönelik algılarını belirlemek üzere açık uçlu anket yoluyla toplanan verilerin analizinde betimsel analiz tekniği (Yıldırım ve Şimşek, 2003) kullanılmıştır. Betimsel analiz yapılırken elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenerek yorumlanmıştır. Elde edilen veriler, frekanslarla birlikte tablolar biçiminde sunularak öğretmen adaylarının görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

Araştırmanın güvenilirliğini gerçekleştirmek amacıyla, öğretmen adaylarının açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar araştırmacı ve alandan bir uzman ile incelenerek "Görüş Birliği" ve "Görüş Ayrılığı" olan maddeler belirlenmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için Miles ve Huberman'ın (1994) belirttiği aşağıdaki formül kullanılmıştır.

$$P \text{ (Uzlaşma Yüzdesi)} = \left[\frac{Na \text{ (Görüş Birliği)}}{Na \text{ (Görüş Birliği)} + Nd \text{ (Görüş Ayrılığı)}} \right] \times 100$$

Bu hesaplama sonucunda $P=82.74$ değeri bulunmuş ve araştırma güvenilir kabul edilmiştir.

4. BULGULAR ve YORUMLAR (FINDINGS and INTERPRETATION)

Sınıf Öğretmenliği Programı öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğine yönelik algılarını belirlemek amacıyla sorulan sorulara verdikleri yanıtlar, sınıf öğretmeni adaylarının algılarına göre tablolastırılarak verilmiştir.

4.1. Öğretmen Adaylarının "Öğretmenlik Mesleğine" İlişkin Görüşleri (Perceptions Of Primary School Teacher Candidates Regarding "Teaching Profession")

Sınıf Öğretmenliği Programı öğretmen adaylarının "Öğretmenlik mesleği konusunda ne düşünüyorsunuz?" sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının "Öğretmenlik mesleği konusunda ne düşünüyorsunuz?" sorusuna verdikleri yanıtlar
(Table 2. Students' responses of "What do you think about teaching profession?")

Öğretmenlik mesleği konusunda ne düşünüyorsunuz?	Birinci Sınıf f	Dördüncü Sınıf f
Kutsal bir meslektir.	40	33
Toplumun gelişmesinde katkısı olan meslektir.	27	16
Zor ve fedakârlık gerektiren bir meslektir.	20	14
Mesleki doyum sağlayan meslektir.	19	12
Sabır gerektiren bir meslektir.	6	13
Sevilerek yapılması gereken bir meslektir.	12	12
Rehberlik rolü olan bir meslektir.	33	8
Toplum tarafından gereken önemin verilmediği bir meslektir.	11	3
Maddî açıdan tatmin etmeyen bir meslektir.	15	4
Saygın bir meslektir.	8	1
Uzmanlık gerektiren bir meslektir.	7	5
Diğer mesleklerin temelini oluşturan bir meslektir.	4	3
Bayanlar için idealdir.	4	1
Kendini geliştirmeyi gerektiren bir meslektir.	1	7
Sorumluluk, cesaret ve liderlik gerektiren bir meslektir.	1	2
Monoton ve kendini geliştirme olanağı olmayan bir meslektir.	1	-
Çocukları sevmeyi gerektiren bir meslektir.	-	7
Bireye değer vermeyi gerektiren bir meslektir.	-	5
Yaratıcılık ve özgünlük gerektiren bir meslektir.	-	2
Maddî tatmin ve rahat çalışma olanağı nedeniyle tercih edilen bir meslektir.	-	1

Tablo 2'de görüldüğü gibi gerek birinci sınıf gerek dördüncü sınıf öğretmen adayları öğretmenlik mesleğini daha çok "Kutsal bir meslek" olarak görmekteydiler. Bunun yanı sıra öğretmen adayları öğretmenlik mesleğini "Toplumun gelişmesinde katkısı olan" ve "Zor ve fedakârlık gerektiren" bir meslek olarak düşünmekteydiler. Yine öğretmen adayları öğretmenlik mesleğini "Sabır gerektiren", "Mesleki doyum sağlayan" ve "Sevilerek yapılması gereken" bir meslek olarak algılamaktadırlar.

Ayrıca gerek birinci ve gerek dördüncü sınıf öğretmen adayları öğretmenlik mesleğinin, "Toplum tarafından gereken önem verilmeyen" ve "Maddî açıdan tatmin etmeyen"; ancak "Uzmanlık gerektiren", "Diğer mesleklerin temelini oluşturan", "Bayanlar için ideal olan" ve "Sorumluluk, cesaret ve liderlik gerektiren" bir meslek olduğunu hemfikirler.

Tablo dikkatle incelendiğinde birinci sınıf öğretmen adaylarının dördüncü sınıf öğretmen adaylarına göre öğretmenlik mesleğini daha fazla "Rehberlik rolü olan bir meslek" olarak algıladıkları görülmektedir. Yine birinci sınıf öğretmen adayları öğretmenlik mesleğinin "Saygın bir meslek" olduğunu vurgularken, dördüncü sınıf öğretmen adayları ise öğretmenlik mesleğinin "Çocukları sevmeyi", "Kendini geliştirmeyi", "Bireye değer vermeyi" ve "Yaratıcılık gerektiren" bir meslek olduğunu daha çok vurgulamaktadırlar.

Birinci sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşlerinden bazıları şöyledir:

- "Öğretmenlik mesleğinin çok kutsal, sabır ve özveri gerektiren bir meslek olduğunu düşünüyorum. Sadece meslek bilgisi değil de içinde sevgi, saygı ve hoşgörü barındırması gerekir, bu mesleği gerçekten kendine inanan ve güvenen kişiler yapmalı."
- "Toplumu şekillendiren yeni neslin öğretmenler tarafından oluşturulacağını düşünüyorum. Öğretmenlik mesleğinin sadece akademik bilgi veren bir meslek değil öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarının tümünde bir bütün olarak yetiştirilmesi gerektiği inancındayım. Bunun bu mesleği icra edeceklerin çok donanımlı olması gerektiği kanaatindeyim."
- "Maddi açıdan hiçbir doyum sağlamayan ve maddiyat düşüncesinde olanların seçmemesi gereken bir meslek."
- "Monoton, kendini geliştirme imkanı kısıtlı. Sorumluluk çok fazla."
- "Öğretmenlik çok değerli bir meslek, fakat eskiden çok daha değerli olduğunu düşünüyorum. Bugün öğretmenlere gereken değer verilmediğini düşünüyorum. Özellikle lisedeki öğrencilerin davranışları böyle düşünmemde etkili."
- "Öğretmenliğin bayanlar için en ideal meslek olduğunu düşünüyorum. Ayrıca öğrencilere bir şeyler öğrettiğini görmek, gelecek için bilgili bireyler yetiştirmek beni çok mutlu eder."
- "Öğretmenlik mesleği kişinin içten gelerek ve severek yapması gereken bir meslektir. Öncelikle öğretmen insanı seven bir birey olmalıdır."
- "Öğretmenlik mesleğinin zor, yaratıcılık ve özgünlük gerektiren bir meslek olduğunu düşünüyorum."

Dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşlerinden bazıları şöyledir:

- "Toplumdaki sorunların çözümü eğitim ise bunu en etkili biçimde yapacak olanlar öğretmenlerdir. Bu yüzden öğretmenlik kutsal bir meslektir."
- "Sabır gerektiren zor bir meslek olarak görüyorum. Çocukları sevmek gerektiğini düşünüyorum, aksi takdirde meslekte faydalı olunamaz. Bir de öğretmenlik önemli ve güzel bir meslek."
- "Öğretmenlik bir insanın hayatta sahip olabileceği en güzel meslek bence. Para, mal, mülk hiç önemli değil. Onun bizlere katacağı maneviyat paha biçilmez. İnsana çok onur ve gurur kaynağı sağlayan bir meslek. Daha okurken bile bunun farkına varıyor insan."
- "Öğretmenlik mesleği ülkenin sosyal, ekonomik, kültürel gibi alanlarda gelişmesini sağlayan en önemli meslektir bence. ... Topluma ayna tutan, toplumun çağdaş bir seviyeye erişmesinde çok büyük bir katkısı vardır."
- "Fedakarlık gerektiren, toplumda ekonomik olarak fazla getirisi olmadığından gereken önemin verilmediğini düşündüğüm bir meslek."
- "Öğretmenlik zevkli bir meslek. İnsanlara faydalı bir şeyler öğretmek mutluluk verici bir şey. Ayrıca çok tatilinin olması kadınlar için bu mesleği çok ideal yapar."

4.2. Öğretmen Adaylarının "Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etme Nedenlerine" İlişkin Görüşleri (Perceptions of Primary School Teacher Candidates Regarding "Factors Influenced Them to Do this Choice")

Sınıf Öğretmenliği Programı öğretmen adaylarının "Niçin öğretmenlik mesleğini tercih ettiniz? Öğretmenlik mesleğini tercih etmenizdeki etkili olan etmenler nelerdir?" sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının "Niçin öğretmenlik mesleğini tercih ettiniz? Öğretmenlik mesleğini tercih etmenizdeki etkili olan etmenler nelerdir?" sorusuna verdikleri yanıtlar (Table 3. Teacher candidates' responses of "Why did you prefer teaching profession? What were the factors influenced you to do this choice"?)

Niçin öğretmenlik mesleğini tercih ettiniz? Öğretmenlik mesleğini tercih etmenizdeki etkili olan etmenler nelerdir?	Birinci Sınıf f	Dördüncü Sınıf f
Mesleğe ilgi duyma/kendine uygun bulma /hayalindeki meslek olma	28	17
ÖSS puanı	19	15
Aile bireylerinin yönlendirmesi	17	11
Çocuk sevgisi	10	15
Topluma yararlı bireyler yetiştirme isteği	9	13
İstihdam (atama) olanağının olması	8	7
Öğretmeyi sevme	7	6
Kutsal bir meslek olması	6	4
Rahat/yaşam koşullarının iyi olması	11	3
Bayanlar için ideal meslek olması	9	2
Güzel, önemli, saygın bir meslek olması	7	-
Okul etmeni /öğretmen lisesi mezunu olma	7	-
Tatilinin bol olması	4	-
Eğitim sistemi/Bilinçli değil	-	6
Kişiler arası ilişkilerin yoğun olması	-	1
Topluma örnek olma	-	1
Çocuklara rehber olma	-	1
Ekonomik nedenler	-	1

Tablo 3'te görüldüğü gibi gerek birinci sınıf gerek dördüncü sınıf öğretmen adayları öğretmenlik mesleğini daha çok "Mesleğe ilgi duyma/kendine uygun bulma/hayalindeki meslek olma" nedeniyle seçtiklerini belirtmektedirler. Bunun yanı sıra öğretmen adayları "ÖSS puanı" başka bir deyişle ÖSS'de istediği puanı alamadığı için öğretmenlik mesleğini seçtiklerini ifade etmektedirler. Bu etmenlerin yanı sıra "Aile bireylerinin yönlendirmesi", "Çocuk sevgisi" ve "Topluma yararlı bireyler yetiştirme isteği"nin öğretmenlik mesleğini seçmelerinde etkili olduğunu belirtmektedir. Yine, "İstihdam (atama) olanağının olması", "Öğretmeyi sevme" ve "Kutsal bir meslek olma", "Bayanlar için ideal bir meslek olma" da öğretmen adaylarının tercih nedenleri arasında yer almaktadır.

Öte yandan birinci sınıf öğretmen adayları "Güzel, önemli, saygın bir meslek olması", "Okul etmeni /öğretmen lisesi mezunu olma" ve "Tatilinin bol olması"nu bir tercih nedeni olarak vurgularken; dördüncü sınıf öğretmen adayları ise "Kişiler arası ilişkilerin yoğun olması", "Topluma örnek olma" ve "Çocuklara rehber olma"yı tercih nedeni olarak vurgulamaktadır. Yine dördüncü sınıf öğretmen

adaylarından küçük bir kesim "Eğitim sistemi nedeniyle bilinçli bir biçimde tercih yapmadığını" belirtmektedir.

Birinci sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerinden kimi örnekler şöyle sıralanabilir:

- "En önemli etken, kendimi bu mesleğe uygun hissetmemdir. Belki de çocukluktan beri süregelen öğretmen hayali de olabilir."
- "Bu mesleği isteyerek tercih ettim. Başka bölüm isteyipte tutmadığı için gelmedim. Öğretmenlik için çalıştım ve oldu. En başta yüce bir meslek, sonrasında bayanlar için ideal bence."
- "ÖSS'de istediğim bölüm olmayınca payıma öğretmenlik mesleği düştü. Hoşnutum"
- "Öğretmenlik mesleğini tercih etmemdeki en önemli etmen ilköğretim 1. sınıftaki öğretmenimi çok aşırı derecede sevmem ve bir gün onun gibi bir öğretmen olma isteğim. Ayrıca, çevremden ve ailemden gelen "Tam bayan mesleği, 3 ay tatili var ve daha ne istiyorsun" gibi cümleler de etkili oldu."
- "Bu mesleğin diğer mesleklere oranla tatilinin fazla olması, çalışma saatinin az olması bu mesleği seçmemdeki en önemli etmenlerdir."

Dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerinden kimi örnekler şöyle sıralanabilir:

- "Çünkü çocukları çok seviyorum. Öğretmeyi de seviyorum. Bunlardan dolayı".
- "Öğretmenlik mesleğini seçmemde en önemli faktörlerin başında mesleğe özel bir ilgi duymam oldu. Çocuklara karşı olan ilgim ve ilköğretimdeki öğretmenin bunların tümü bir araya gelince bu mesleğe yönelmem kaçınılmaz oldu."
- "Açıkçası isteyerek geldiğimi söyleyemem. Mecburiyetten, yerleşme sıkıntısından seçtim. Ama şimdi iyi ki seçmişim diyorum."
- "Bir sebebi yok. Karambole geldim. Seçmemdeki en önemli etken ailem. Kesinlikle istemediğim ve düşünmediğim bir meslekti; ama ileride sevebilirim gibi ya da başka şansım olmadığı için sevmeye çalışıyorum."

4.3. Öğretmen Adaylarının "Sınıf Öğretmenliği"ne İlişkin Görüşleri (Perceptions Of Primary School Teacher Candidates Regarding "Primary School Teaching")

Sınıf Öğretmenliği Programı öğretmen adaylarının "Sınıf öğretmenliği konusunda ne düşünüyorsunuz?" sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4'te görüldüğü gibi gerek birinci sınıf gerek dördüncü sınıf öğretmen adayları sınıf öğretmenliğini en çok "İlköğretimde ilk bilgi ve becerilerin kazandırıldığı, çocuğun yaşamında iz bırakan ve çocuğu yaşama hazırlayan önemli bir meslek" olarak görmektedirler. Bunun yanı sıra öğretmen adayları sınıf öğretmenliğini "Zor, emek, sabır ve özveri gerektiren", "Öğretmenlik mesleğindeki en önemli alan" ve "Mesleki doyum düzeyi yüksek bir meslek" olarak görmektedirler. Yine öğretmen adayları öğretmenlik mesleğini "Sorumluluk gerektiren", "Mesleki doyum sağlayan", "Donanımlı olmayı gerektiren", "Çocukları çok sevmeyi gerektiren", "Kutsal" ve "Severek yapılması gereken" bir meslek olarak algılamaktadırlar.

Tablo 4. Sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının "Sınıf öğretmenliği konusunda ne düşünüyorsunuz?" sorusuna verdikleri yanıtlar

(Table 4. Student teachers' responses of "What do you think about primary school teaching?")

Sınıf öğretmenliği konusunda ne düşünüyorsunuz?	Birinci Sınıf f	Dördüncü Sınıf f
İlköğretimde ilk bilgi ve becerilerin kazandırıldığı, çocuğun yaşamında iz bırakan ve çocuğu yaşama hazırlayan önemli bir meslektir.	69	31
Zor, emek, sabır ve özveri gerektiren bir meslektir.	31	17
Öğretmenlik mesleğindeki en önemli alandır.	20	16
Manevi doyumunu yüksek bir meslektir.	17	3
Sorumluluk gerektiren bir meslektir.	16	6
Donanımlı olmayı gerektiren bir meslektir.	8	4
Kutsal bir meslektir.	7	2
Çocukları çok sevmeyi gerektiren bir meslektir.	7	2
Çocuğun gelişim dönemleri açısından önemli bir meslektir.	-	7
Model olmayı gerektiren bir meslektir.	-	6
Çok fazla rolü (Anne, baba, arkadaş vb.) olan bir meslektir.	-	6
Rehberlik rolü olan bir meslektir.	-	5
Farklı konularda bilgi sahibi olmayı gerektirir.	-	5
Severek yapılması gerekir.	-	5
Toplumun geleceğine yön vermede oldukça etkilidir.	-	5
Hayalimdeki meslektir.	-	4
Eğitimin temelini oluşturur.	-	3
Öğrenci ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkarıldığı bir meslektir.	-	2
Ekonomik açıdan hak ettiği değeri görmeyen bir meslektir.	-	2
Gurur vericidir.	-	1

Tablo dikkatle incelendiğinde dördüncü sınıf öğretmen adaylarının birinci sınıf öğretmen adaylarının göre öğretmenlik mesleğini daha farklı algıladıkları görülmektedir. Dört yıllık bir deneyimden sonra dördüncü sınıf öğretmen adayları, birinci sınıf öğretmen adaylarından farklı olarak sınıf öğretmenliğini "Çocuğun gelişim dönemleri açısından önemli", "Model olmayı gerektiren", "Çok fazla rolü (Anne, baba, arkadaş vb.) olan", "Farklı konularda bilgi sahibi olmayı gerektiren", "Toplumun geleceğine yön vermede oldukça etkili olan", "Eğitimin temelini oluşturan", "Öğrenci ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkarıldığı" ve "Ekonomik açıdan hak ettiği değeri görmeyen" bir meslek olarak görmektedirler. Yine bir dördüncü sınıf öğretmen adaylarından biri öğretmenlik mesleğinin "gurur verici" olduğunu vurgulamaktadır.

Birinci sınıf öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğine ilişkin görüşlerinden kimi örnekler şöyle sıralanabilir:

- "Sınıf öğretmenliği küçük beyinleri hayata hazırlamak. Onlara doğruyu güzeli öğretmek. Kısaca onları hayata hazırlamak. En doğru şekilde kimse onları etkilemeden onlarla okulu, okumayı sevdirmek, onları çok iyi bir vatandaş, iyi bir öğrenci ve

geleceğin mesleklerine tutunmuş insanlar olarak yetiştirmek demek.”

- “Zor hem de çok zor. Büyük mesuliyet... Annesinin bağrından kopup gelen dağınık psikolojili çocuklara bir şeyler öğretmek ve hayatı sevdirmek çok zor. Sabır gerekiyor ama bir o kadar da güzel. Çünkü o çocuklar öğretmenlerinin elinde büyüyecek...”
- “Hiçbir zaman unutulmayan öğretmenler hep sınıf öğretmenleri olmuştur. Bu yüzden bence en değerli öğretmenlerdir. Ve öğretmenlikler arasında en yorucusu, en zoru sınıf öğretmenliğidir. Çünkü küçük çocuklarla uğraşmak, onlara yeni bilgiler kazandırmak oldukça zahmetlidir.”
- “Her ne kadar kişilere göre değişse de sınıf öğretmenliğinin diğer öğretmenlik dallarına göre daha zevkli olduğunu düşünüyorum.”

Dördüncü sınıf öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğine ilişkin görüşlerinden kimi örnekler şöyle sıralanabilir:

- “Sınıf öğretmenliği ve sınıf öğretmenlerinin bireyin hayatında önemli olduğunu düşünüyorum; çünkü çocukların o büyük dünyalarında yepyeni pencereler açıyorsunuz.”
- “Çok fazla sabır ve emek gerektiren bir meslek. İnsanı yıpratır ama çok daha fazlasıyla manevi doyuma ulaştıracak bir meslek.”
- “Sınıf öğretmenliği; sofrada eklemek, soğan demek. Kalbin ülke geleceği için çarpması demek. Her gece yattığında öğrencileri düşünmek demek.”
- “Ülkemizde 7 yaşındaki olan tüm çocukların karşılaştığı ilk yaşam mimarı.”
- “Sınıf öğretmeni çocuğun anne babası olmak gibi. Çünkü çocuklar bizlere çok değer veriyorlar ve bizim söylediklerimiz onlar tarafından yasa olarak görülüyor.”
- “Sınıf öğretmeni olmak demek yalnızca öğretmen olmak demek değildir. Sınıf öğretmeni aynı zamanda anne, baba ve arkadaşdır.”
- “Sınıf öğretmenleri insanların hayatını olumlu ya da olumsuz etkiliyor. Öğretmenler özellikle sınıf öğretmenlerini model alıyorlar.”
- “Tüm diğer branş öğretmenliklerinden önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü gelişimini sürekli olarak izleyebileceğim en az 30 öğrencim olacak.”

4.4. Öğretmen Adaylarının “Sınıf Öğretmenliğini Tercih Etme Nedenlerine” İlişkin Görüşleri (Perceptions Of Primary School Teacher Candidates Regarding “Factors Influence Them to Do this Choice”

Sınıf Öğretmenliği Programı öğretmen adaylarının “Niçin sınıf öğretmenliğini tercih ettiniz? Sınıf öğretmenliğini tercih etmenizdeki etkili olan etmenler nelerdir?” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5’te görüldüğü gibi sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih etmelerindeki en önemli etmenler “ÖSS puanı”, “Çocuk sevgisi” ve “Mesleğe duyulan ilgi”dir. Ancak birinci sınıf öğretmen adayları sınıf öğretmenliğini daha çok “ÖSS puanı” nedeniyle seçtiklerini belirtirken, dördüncü sınıf öğretmen adayları ise “Mesleğe duyulan ilgi” nedeniyle seçtiklerini belirtmektedirler.

Bu etmenlerin yanı sıra, “Çocuk sevgisi” ve “Ailenin ve çevrenin yönlendirmesi”, “Atanma olanağı” ve “İyi bir model olma isteği” de

öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih nedenleri arasında yer almaktadır.

Öte yandan birinci sınıf öğretmen adayları "Topluma yararlı bireyler yetiştirme", "Mesleki doyum düzeyinin yüksek olması" ve "Kutsal ve saygın bir meslek olması" ve "Diğer öğretmenlik alanlarına göre ek ders ücretinin fazla olması"nı bir tercih nedeni olarak belirtirken; dördüncü sınıf öğretmen adayları "Rahat bir meslek (tatili çok, öğrenci kontrolü kolay) olması", "Çocukların hayatında iz bırakan bir meslek olması", "Rehberlik yönünün olması" ve "Sürekli kendini geliştirmeyi zorunlu kılması"nı tercih nedeni olarak belirtmektedir.

Tablo 5. Sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının "Niçin sınıf öğretmenliğini tercih ettiniz? Sınıf öğretmenliğini tercih etmenizde etkili olan etmenler nelerdir?" sorusuna verdikleri yanıtlar
(Table 5. Teacher candidates responses of "Why did you become primary school teaching? What are the factors influence you to do this choice?")

Niçin sınıf öğretmenliğini tercih ettiniz? Sınıf öğretmenliğini tercih etmenizde etkili olan etmenler nelerdir?	Birinci Sınıf f	Dördüncü Sınıf f
ÖSS Puanı	40	25
Çocuk sevgisi	32	18
Mesleğe duyulan ilgi	19	37
İyi bir model olma isteği	18	15
Atanma olanağı	18	9
Ailenin ve çevrenin yönlendirmesi	11	12
Öğretme duygusunun verdiği mutluluk	2	12
Bayanlar için ideal bir meslek olması	1	2
Topluma yararlı bireyler yetiştirme	9	-
Mesleki doyum düzeyinin yüksek olması	11	-
Kutsal ve saygın bir meslek olması	3	-
Diğer öğretmenlik alanlarına göre ek ders ücretinin fazla olması	2	-
Rahat bir meslek (tatili çok, öğrenci kontrolü kolay) olması	-	6
Çocukların hayatında iz bırakan bir meslek olması	-	4
Diğer alanlardan daha önemli olması	-	3
Rehberlik yönünün olması	-	2
Sürekli kendini geliştirmeyi zorunlu kılması	-	2

Birinci sınıf öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih etme nedenlerine ilişkin görüşlerinden kimi örnekler şöyle sıralanabilir:

- "Eğer istediğim bölümü okuyamayacaksam sınıf öğretmeni olmak isterim diye düşündüm. Beni en iyi ifade eden ve benim de en iyi şekilde anlatabildiğim ikinci meslekti."
- "Özellikle EA (Eşit Ağırlık) bölümündeki lise öğrencilerinin en çok istedikleri şey hukuk okumaktır. Bana göre sınıf öğretmenliği hukuktan kat kat güzel bir meslek. Yaptığım mesleğin masum, iyilik dolu, geleceğe yönelik olmasını istediğimden hukuku aklımdan bile geçirmedim."
- "Ben çocukları çok seven biriyim. Sınıf öğretmenliği huzur verici bir iştir. İşe rahat gidip gelebilme olasılığı da var."

Gelir düzeyi her ne kadar düşük olsa da bu mesleği rahat bir şekilde yürüteceğime inanıyorum."

- "Çocuklarla ilgilenmekten hoşlanıyorum Manevi getirisinin yüksek olduğunu düşünüyorum. Aynı zamanda şu an için diğer mesleklere göre iş bulabilme oranı da fena sayılmaz."
- "Sınıf öğretmenliğini tercih etmemin öncelikli nedeni sınıf öğretmenliğine ihtiyaç olması. Bu da iş sahibi olmanın daha kolay olması anlamına geliyor. Çevremdeki insanlar da sınıf öğretmeni olmam konusunda beni yönlendirdi."
- "Kendi ilgi, yetenek ve becerilerime uygun olduğu için beni mutlu edecek mesleğin bu olduğunu düşündüğüm için sınıf öğretmenliğini tercih ettim."

Dördüncü sınıf öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih etme nedenlerine ilişkin görüşlerinden kimi örnekler şöyle sıralanabilir:

- "Çalışma saatleri ve atanma durumu bakımından avantajlı ama şöyle bir gerçek var ki sınıf öğretmenleri her şeyi bilmek zorunda ve bildikleri her şeyi de çocuklara öğretmek bilgilendirmek zorunda."
- "Öğretmenlik alanlarında bana en uygun olanını sınıf öğretmenliği olduğuna karar verdim. Ailem de beni destekledi."
- "Ailemin ve yakın çevremın isteğiyle ve puanımın düşük gelmesi sebebiyle seçtim. EA bölümünde var olan öğretmenlik dallarından benim için en uygunu da sınıf öğretmenliğiydi. Bir de çocukları çok sevmem bunda etkili oldu."
- "Zor olmasına rağmen, insani manevi yönden doyuran ve mutlu eden bir meslek".
- "Puanımın bu bölüme yetmesi, çalışma saatleri ve tatillerinin uygunluğu, ailemin istekleri ve teşviki ve maddi olarak rahat edecek olmam."
- "Sınıf öğretmenliğini tercih etmemin sebebi, çocukların 1. sınıftan 5. sınıfa kadar gelişimlerine tanıklık etmek, onlarla fikirlerimi, onların da benimle fikirlerini özgürce paylaşabileceği, hayatlarına dair, temel başat kazanımları kazanırken gözlemci olmak istememdir."

4.5. Öğretmen Adaylarının "Sınıf Öğretmenliğini Diğer Öğretmenlik Alanlarına Göre Nasıl Algıladıklarına" İlişkin Görüşleri (Perceptions Of Primary School Teacher Candidates Regarding "Primary School Teaching Compared to Other Field Teaching"

Sınıf Öğretmenliği Programı öğretmen adaylarının "Diğer öğretmenlik alanlarını göz önüne aldığınızda sınıf öğretmenliğini nasıl görüyorsunuz?" sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6'da görüldüğü gibi gerek birinci sınıf gerek dördüncü sınıf öğretmen adayları sınıf öğretmenliğini, "Diğer alanlardan daha önemli" bulmakta ve sınıf öğretmenliğinin "Eğitim ve yaşamın temelini oluşturması ve çocukların üzerindeki etkisinin daha fazla olması" bakımından alan öğretmenlerinden farklı görmektedirler. Bunların yanı sıra öğretmen adayları sınıf öğretmenliğini diğer alanlara göre "Sorumluluklarının daha fazla (daha zor) olması", "Daha fazla sabır, emek ve hoşgörü sahibi olmayı gerektirmesi", "Her alanda bilgi sahibi olmayı gerektirmesi" ve "Çocukla ilgilenmenin daha keyifli olması" bakımlarından farklı olarak görmektedirler. Yine öğretmen adayları sınıf öğretmenliğinin "Öğrencilerle kurduğu bağın daha kuvvetli

olması", "Öğrenciler tarafından daha fazla hatırlanması", "Model olmayı gerektirmesi", "Atanma olasılığının daha yüksek olması" ve "Mesleki doyumunun daha fazla olması" bakımlarından da farklı olduğu konusunda hemfikirdirler.

Öte yanda birinci sınıf öğretmen adayları sınıf öğretmenliğinin diğer öğretmenlik alanlarından "Diğer öğretmenlik alanlarının da temelini oluşturması" bakımından farklı olduğunu belirtirken, dördüncü sınıf öğretmen adayları "Toplumun gelişmesinde payının olması", "Öğrencileri yaşama hazırlaması", "Daha fazla özveri ve fedakârlık gerektirmesi", "Daha karmaşık olması", "Gönüllük esasına dayalı olması" ve "Farklı (anne, baba, arkadaş vb.) roller içermesi", "Daha yorucu olması" ve "Çalışma koşullarının daha rahat olması" bakımlarından farklı olduğunu belirtmektedir.

Tablo 6. Sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının "Diğer öğretmenlik alanlarını göz önüne aldığınızda sınıf öğretmenliğini nasıl görüyorsunuz?" sorusuna verdikleri yanıtlar

Table 6. Teacher candidates' responses of "What do you think of primary school teaching compared to other field teaching?"

Diğer öğretmenlik alanlarını göz önüne aldığınızda sınıf öğretmenliğini nasıl görüyorsunuz?	Birinci Sınıf f	Dördüncü Sınıf f
Diğer alanlardan daha önemlid olması	34	25
Eğitim ve yaşamın temelini oluşturması ve çocukların üzerindeki etkisinin daha fazla olması	35	24
Sorumluluklarının daha fazla (daha zor) olması	8	19
Daha fazla sabır, emek ve hoşgörü sahibi olmayı gerektirmesi	18	8
Her alanda bilgi sahibi olmayı gerektirmesi	17	10
Çocukla ilgilenmenin daha keyifli olması	14	4
Öğrencilerle kurduğu bağın daha kuvvetli olması	6	5
Öğrenciler tarafından daha fazla hatırlanması	6	4
Model olmayı gerektirmesi	5	3
Atanma olasılığının daha yüksek olması	5	2
Mesleki doyumunun daha fazla olması	6	1
Diğer öğretmenlik alanlarının da temelini oluşturması	4	
Toplumun gelişmesinde payının olması	-	6
Öğrencileri yaşama hazırlaması	-	6
Daha fazla özveri ve fedakârlık gerektirmesi	-	5
Daha karmaşık olması	-	3
Öğrenciler için daha ayrıcalıklı olması	-	3
Gönüllük esasına dayalı olması	-	2
Farklı (anne, baba, arkadaş vb.) roller içermesi	-	2
Daha yorucu olması	-	1
Çalışma koşullarının daha rahat olması	-	1

Tablo 6'da görüldüğü gibi gerek birinci sınıf gerek dördüncü sınıf öğretmen adayları sınıf öğretmenliğini, "Diğer alanlardan daha önemli" bulmakta ve sınıf öğretmenliğinin "Eğitim ve yaşamın temelini oluşturması ve çocukların üzerindeki etkisinin daha fazla olması" bakımından alan öğretmenlerinden farklı görmektedirler. Bunların yanı sıra öğretmen adayları sınıf öğretmenliğini diğer alanlara göre "Sorumluluklarının daha fazla (daha zor) olması", "Daha fazla sabır, emek ve hoşgörü sahibi olmayı gerektirmesi", "Her alanda bilgi sahibi

olmayı gerektirmesi" ve "Çocukla ilgilenmenin daha keyifli olması" bakımlarından farklı olarak görmektedirler. Yine öğretmen adayları sınıf öğretmenliğinin "Öğrencilerle kurduğu bağın daha kuvvetli olması", "Öğrenciler tarafından daha fazla hatırlanması", "Model olmayı gerektirmesi", "Atanma olasılığının daha yüksek olması" ve "Mesleki doyumunun daha fazla olması" bakımlarından da farklı olduğu konusunda hemfikirdirler.

Öte yanda birinci sınıf öğretmen adayları sınıf öğretmenliğinin diğer öğretmenlik alanlarından "Diğer öğretmenlik alanlarının da temelini oluşturması" bakımından farklı olduğunu belirtirken, dördüncü sınıf öğretmen adayları "Toplumun gelişmesinde payının olması", "Öğrencileri yaşama hazırlaması", "Daha fazla özveri ve fedakârlık gerektirmesi", "Daha karmaşık olması", "Gönüllük esasına dayalı olması" ve "Farklı (anne, baba, arkadaş vb.) roller içermesi", "Daha yorucu olması" ve "Çalışma koşullarının daha rahat olması" bakımlarından farklı olduğunu belirtmektedir.

Birinci sınıf öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğini diğer öğretmenlik alanlarına göre nasıl algıladıklarına ilişkin görüşlerinden kimi örnekler şöyle sıralanabilir:

- "Sınıf öğretmenliği temelden hayata hazırlar. ...O bakımdan bir insan hayata temelden ne kadar iyi hazırlanırsa o kadar başarılı olur."
- "Sınıf öğretmenliği diğer öğretmenliklere göre daha zor bir meslek. Sınıf öğretmeni konuşma ve davranışlarına diğerlerinden daha fazla dikkat etmelidir. Çünkü ilkokul çağındaki çocuklar bu davranışları ilk etapta taklit edeceklerdir."
- "Diğer öğretmenliklerin temelini de yine sınıf öğretmenliği oluşturur. Çünkü diğer öğretmenlik bilgilerinin ilk deneyimlerini veren yine sınıf öğretmenidir. Diğer öğretmenlikler yalnızca bir alanda etkinleşirken sınıf öğretmenliği çoğu alanda tam donanımlı olmak durumundadır."
- "Daha eğlenceli bence. Daha sıcak. Siz öğrencilerin öğrenciler de sizin gözünüze bakıyor. Belki daha çok sorumluluk isteyen bölüm ama en zevklisi de sanırım."
- "Daha değerli, daha unutulmaz, daha güzel, daha öğretmenlik vasıflarını taşıyan bir bölüm olarak görüyorum."

Dördüncü sınıf öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğini diğer öğretmenlik alanlarına göre nasıl algıladıklarına ilişkin görüşlerinden kimi örnekler şöyle sıralanabilir:

- "Çalışma koşulları bakımından rahat ancak çok mezun vermesi ve atamada yaşanan zorluklar nedeniyle riskli bir alan."
- "Diğerlerine göre en karmaşık, en bilgi gerektiren meslektir. Öğretmen her alanda bilgiye sahip olmak zorundadır. Diğer tüm öğretmenliklerin bilgilerini kapsayan bir meslek olduğunu düşünüyorum."
- "Sınıf öğretmenliğinin öncelikle yükünün daha fazla olduğunu düşünüyorum. Çünkü diğer alanlardaki öğretmenler tek bir ders ile ilgili yetişmesi yeterliyken belki de sınıf öğretmenliğinde ve her alanda kendini yetiştirmek önemli diye düşünüyorum."
- "Diğer öğretmenlik alanlarına oranla sınıf öğretmenliği daha etkileşimli bir meslektir. Öğrencilerle daha bir yakınsınız. İlişkileriniz daha bir doğal oluyor."
- "Çok daha özveri gerektiriyor. Öğrenciyi tanımayı gerektiriyor... Bence sınıf öğretmenliği, tüm diğer branşlardan çok daha üstün ve önemli."

- "Mesleki açıdan daha çok doyum sağlayan ancak uzun yıllar sonunda bir tükenmişliğe neden olan, onun dışında kişinin manevi yönünü oldukça doyuran bir meslek."
- "Bence daha avantajlı bir bölüm. Çünkü çocukların belki de ikinci anne-babası durumundayız. Diğer öğretmenliklerin çocuklarda bu etkiyi oluşturduğunu sanmam."
- "Bence sınıf öğretmenliği diğer branşlara göre daha zor, daha çok özveri sabır ve çalışma isteyen bir branş. Ama bir bakıma diğerlerine göre daha avantajlı. Atanması ve göreve başlaması daha kolay."

5. SONUÇLAR VE TARTIŞMA (CONCLUSIONS AND DISCUSSION)

Araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar şöyle sıralanabilir:

- Sınıf öğretmeni adayları öğretmenlik mesleğini daha çok "Kutsal bir meslek" olarak görmektedirler. Bunun yanı sıra öğretmen adayları öğretmenlik mesleğinin "Toplumun gelişmesinde pay sahibi olan" ve "Zor ve fedakârlık gerektiren" bir meslek olarak düşünmektedirler. Yine öğretmen adayları öğretmenlik mesleğini "Sabır gerektiren", "Mesleki doyum sağlayan" ve "Sevilerek yapılması gereken" bir meslek olarak algılamaktadırlar. Ayrıca sınıf öğretmeni adayları öğretmenlik mesleğinin, "Toplum tarafından gereken önem verilmeyen" ve "Maddi açıdan tatmin etmeyen"; ancak "Uzmanlık gerektiren", "Diğer mesleklerin temelini oluşturan", "Bayanlar için ideal olan" ve "Sorumluluk, cesaret ve liderlik gerektiren" bir meslek olduğu konusunda hemfikirdirler. Araştırmanın bu sonuçları Özsoy ve diğerleri (2010), Çetinkaya (2009), Özbek, Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen (2007), Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım (2007), Bulut ve Doğar (2006), Krecić ve Grmek (2005), Karamustafaoğlu ve Özmen (2004) ve Şişman ve Acat (2003) tarafından yapılan araştırmalarda ortaya çıkan öğretmenlik mesleğini bayanların daha çok tercih etmesi, kutsal bir meslek olarak algılanması ve sabır gerektirmesi gibi sonuçlarla örtüşmektedir.
- Dördüncü sınıf öğretmen adayları, birinci sınıf öğretmen adaylarından farklı olarak öğretmenlik mesleğinin "Çocukları sevmeyi", "Kendini geliştirmeyi", "Bireye değer vermeyi" ve "Yaratıcılık" gerektiren bir meslek olduğunu düşünmektedirler. Bu sonuçlar Özsoy ve diğerleri (2010), Ubuz ve Sarı (2009), Özbek (2007), Krecić ve Grmek (2005), Martin ve Steffgen (2002) (Akt: Yaman, Gerçek ve Soran, 2008) ve Bastick (2000) tarafından yapılan araştırmalarda öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak ortaya çıkan çocukları sevmeyi gerektirmesi ve yaratıcılığı geliştirmenin önemli olması sonuçlarıyla desteklenmektedir.
- Sınıf öğretmeni adayları öğretmenlik mesleğini daha çok "Mesleğe ilgi duyma/kendine uygun bulma/hayalindeki meslek olma" nedeniyle seçtiklerini belirtmektedirler. Bunun yanı sıra öğretmen adayları "ÖSS"den istediği puanı alamadığı için öğretmenlik mesleğini seçtiklerini ifade etmektedirler. Bu öğretmenlerin yanı sıra "Aile bireylerinin yönlendirmesi", "Çocuk sevgisi" ve "Topluma yararlı bireyler yetiştirme isteği"nin öğretmenlik mesleğini seçmelerinde etkili olduğunu belirtmektedir. Yine öğretmen adayları "Atanma olanağının olması", "Öğretmeyi sevme", "kutsal bir meslek olma" ve "Bayanlar için ideal bir meslek olma"yı da tercih nedeni olarak göstermektedirler. Araştırmada ortaya çıkan öğretmenlik

mesleğinin tercih edilmesindeki bu nedenler benzer biçimde Özsoy ve diğerleri (2010), Güleçen, Cüro ve Semerci (2008), Kesercioğlu ve Girgin (2008), Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım (2007), Özbek (2007), Bulut ve Doğar (2006), Krec'ic' ve Grmek (2005), Karamustafaoğlu ve Özmen (2004), Martin ve Steffgen (2002) (Akt: Yaman, Gerçek ve Soran, 2008), Bastick (2000), Yong (1994) ve Yarar ve Tekbıyık (Tarihsiz) tarafından yapılan araştırmalarda ortaya çıkan sınavdan alınan puan, ailenin yönlendirmesi, iş garantisinin olması gibi öğretmenlik mesleğinin tercih edilme nedenleriyle örtüşmektedir.

- Birinci sınıf öğretmen adayları "Güzel, önemli, saygın bir meslek olması", "Okul etmeni /öğretmen lisesi mezunu olma" ve "Tatilin bol olması"nu bir tercih nedeni olarak belirtirken; dördüncü sınıf öğretmen adayları "Kişiler arası ilişkilerin yoğun olması", "Topluma örnek olma" ve "Çocuklara rehber olma"yı tercih nedeni olarak vurgulamaktadır. Yine dördüncü sınıf öğretmen adaylarından küçük bir kesim "Eğitim sistemi nedeniyle bilinçli bir biçimde tercih yapmadığını" belirtmektedir. Araştırmada ortaya çıkan bu sonuçlar Özsoy ve diğerleri (2010), Ubuz ve Sarı (2009), Özbek (2007) ve Yong (1994) tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.
- Sınıf öğretmeni adayları sınıf öğretmenliğini daha çok "İlköğretimde ilk bilgi ve becerilerin kazandırıldığı, çocuğun yaşamında iz bırakan ve çocuğu yaşama hazırlayan önemli bir meslek" olarak görmektedirler. Bunun yanı sıra öğretmen adayları sınıf öğretmenliğini "Zor, emek, sabır ve özveri gerektiren", ve "Öğretmenlik mesleğindeki en önemli alan" olarak görmektedirler. Yine öğretmen adayları öğretmenlik mesleğini "Sorumluluk gerektiren", "Mesleki doyum sağlayan" ve "Donanımlı olmayı gerektiren", "Çocukları çok sevmeyi gerektiren", "Kutsal" ve "Severek yapılması gereken" bir meslek olarak algılamaktadırlar. Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen (2007) ve Karamustafaoğlu ve Özmen (2004) tarafından yapılan araştırmalarda da öğretmenlik mesleğinin kutsal olduğu, fedakarlık ve sorumluluk gerektirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.
- Dördüncü sınıf öğretmen adaylarının birinci sınıf öğretmen adaylarının göre öğretmenlik mesleğini daha farklı algılamaktadır. Dördüncü sınıf öğretmen adayları, birinci sınıf öğretmen adaylarından farklı olarak sınıf öğretmenliğini "Çocuğun gelişim dönemleri açısından önemli", "Model olmayı gerektiren", "Çok fazla rolü (Anne, baba, arkadaş vb.) olan", "Farklı konularda bilgi sahibi olmayı gerektiren", "Toplumun geleceğine yön vermede oldukça etkili olan", "Eğitimin temelini oluşturan", "Öğrenci ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkarıldığı" ve "Ekonomik açıdan hak ettiği değeri görmeyen" bir meslek olarak görmektedirler.
- Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih etmelerindeki en önemli etmenler "ÖSS puanı", "Çocuk sevgisi" ve "Mesleğe duyulan ilgi"dir. Ancak birinci sınıf öğretmen adayları sınıf öğretmenliğini daha çok "ÖSS puanı" nedeniyle seçtiklerini belirtirken, dördüncü sınıf öğretmen adayları ise "Mesleğe duyulan ilgi" nedeniyle seçtiklerini belirtmektedirler. Bu etmenlerin yanı sıra, "Çocuk sevgisi" ve "Ailenin ve çevrenin yönlendirmesi", "Atanma olanağı" ve "İyi bir model olma isteği" de öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih nedenleri arasında yer almaktadır. Araştırmada ortaya çıkan bu nedenler alanyazında da mesleği tercih etmede rol oynayan nedenler

arasında yer almaktadır (Yeşilyaprak, 2002: 139). Özsoy ve diğerleri (2010), Özbek (2007), Bulut ve Doğar (2006), Krec'ic' ve Grmek (2005) ve Karamustafaoğlu ve Özmen (2004) tarafından yapılan araştırmalarda öğretmen adaylarının mesleği bu araştırmada da ortaya çıkan istihdam, ailenin rolü, tatilinin olması, çocuk sevgisi, sınav puanı gibi nedenlerle tercih ettikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

- Birinci sınıf öğretmen adayları "Topluma yararlı bireyler yetiştirme", "Mesleki doyum düzeyinin yüksek olması" ve "Kutsal ve saygın bir meslek olması" ve "Diğer öğretmenlik alanlarına göre ek ders ücretinin fazla olması"nı bir tercih nedeni olarak belirtirken; dördüncü sınıf öğretmen adayları "Rahat bir meslek (tatili çok, öğrenci kontrolü kolay) olması", "Çocukların hayatında iz bırakan bir meslek olması", "Rehberlik yönünün olması" ve "Sürekli kendini geliştirmeyi zorunlu kılması"nı tercih nedeni olarak belirtmektedir.
- Sınıf öğretmeni adayları sınıf öğretmenliğini, "Diğer branşlardan daha önemli" bulmakta ve sınıf öğretmenliğinin "Eğitim ve yaşamın temelini oluşturması ve çocukların üzerindeki etkisinin daha fazla olması" bakımından branş öğretmenlerinden farklı olarak düşünmektedirler. Bunların yanı sıra öğretmen adayları sınıf öğretmenliğini diğer branşlara göre "Sorumluluklarını daha fazla (daha zor) olması", "Daha fazla sabır, emek ve hoşgörü sahibi olmayı gerektirmesi", "Her alanda bilgi sahibi olmayı gerektirmesi" ve "Çocukla ilgilenmenin daha keyifli olması" bakımlarından farklı olarak görmektedirler. Yine öğretmen adayları sınıf öğretmenliğinin "Öğrencilerle kurduğu bağın daha kuvvetli olması", "Öğrenciler tarafından daha fazla hatırlanması", "Model olmayı gerektirmesi", "Atanma olasılığının daha yüksek olması" ve "Mesleki doyumunun daha fazla olması" bakımlarından da farklı olduğu konusunda hemfikirdirler. Araştırmanın bu sonuçlarına benzer biçimde Krec'ic' ve Grmek (2005) tarafından yapılan araştırmada da sınıf öğretmeni adaylarının mesleklerini daha fazla sevdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bu sonuçlar, Özbek'in (2007) araştırmasında ortaya çıkan sınıf öğretmeni adaylarının ekonomik nedenlere daha fazla önem verdiği sonucuyla çelişmektedir.
- Birinci sınıf öğretmen adayları sınıf öğretmenliğinin diğer öğretmenlik alanlarından "Diğer öğretmenlik alanlarının da temelini oluşturması" bakımından farklı olduğunu belirtirken, dördüncü sınıf öğretmen adayları "Toplumun gelişmesinde payının olması", "Öğrencileri yaşama hazırlaması", "Daha fazla özveri ve fedakârlık gerektirmesi", "Daha karmaşık olması", "Gönüllük esasına dayalı olması" ve "Farklı (anne, baba, arkadaş vb.) roller içermesi", "Daha yorucu olması" ve "Çalışma koşullarının daha rahat olması" bakımlarından farklı olduğunu belirtmektedir.

6. ÖNERİLER (SUGGESTIONS)

Araştırmadan elde edilen sonuçlar dikkate alınarak şu öneriler getirilebilir:

- Öğretmen adaylarının gerek öğretmenlik mesleğini gerek sınıf öğretmenliğini seçme nedenleri arasında üniversite giriş sınavlarından elde ettikleri puanlar önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle: 1) Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini daha iyi tanımlarını sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır. 2) Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini bilinçli bir şekilde tercih etmelerini sağlayacak önlemler alınmalıdır. 3) Eğitim

fakültelerine öğretmenlik mesleğine uygun, mesleğin gerektirdiği özelliklere sahip adayların alınmasını sağlayacak önlemler oluşturulmalıdır. 4) Öğretmen eğitimi veren kurumlar, öğretmen adaylarının mesleğe yönelik olumlu tutumlar geliştirmelerini sağlayacak etkinlikler yapmalıdır.

- Sınıf öğretmenliği programı öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliğine yönelik ilgi, tutum ve beklentilerine yönelik nicel ve nitel araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Alkan, C., (2000). Meslek ve öğretmenlik mesleği. V. Sönmez (Ed.) *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
2. Bastick, T., (2000). Why teacher trainees choose the teaching profession: comparing trainees in metropolitan and developing countries. *International Review of Education*, 46(3/4), 343-349.
3. Bozdoğan, A.E., Aydın, D. ve Yıldırım, K., (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 83-97.
4. Celep, C., (2007). Meslek olarak öğretmenlik. C. Celep (Ed.) *Eğitim Bilime Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
5. Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y., (2007). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (2), 207-237.
6. Çetinkaya, Z., (2009). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 298-305.
7. Erden, M., (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
8. Karamustafaoğlu, O. ve Özmen, H., (2004). Toplumumuzda ve öğretmen adayları arasında öğretmenlik mesleğine verilen değer üzerine bir araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 2 (6), 35-49.
9. Kesercioğlu, T. ve Girgin, D., (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmen algıları ve yapılandırmacı öğretmen rollerine ilişkin görüşleri. *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
10. Krec'ic', M.J. ve Grmek, M.I., (2005). The reasons students choose teaching professions. *Educational studies*. <http://www.informaworld.com/smpp/content~db=all?content=10.1080/03055690500236449> adresinden 08.04.2010 tarihinde edinilmiştir.
11. MEB. (2008). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> adresinden 06.04.2010 tarihinde edinilmiştir.
12. MEB. (2007). Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2006-2007. <http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/main2.htm> adresinden 26.12.2007 tarihinde alınmıştır.
13. Özbek, R., (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde kişisel, ekonomik ve sosyal faktörlerin etkililik derecesine ilişkin algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (1), 145-159.
14. Özbek, R., Kahyaoğlu, M. ve Özgen, N., (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2).
15. Özsoy, G., Özsoy, S. Özkara, Y. ve Memiş, A.D., (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmede etkili olan faktörler. *İlköğretim Online*, 9 (2), 910-921.

16. Sağlam, M., (2008). Öğretmen eğitimi. M. Gültekin (Ed.)
Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
17. Senemoğlu, N., (2004). Sınıf öğretmeni bilgiyi aktaran kişi değil, bilgiye ulaşma yollarını öğreten kişidir.
http://yunus.hacettepe.edu.tr/~n.senem/makaleler/sinif_ogr.htm.
adresinden 06.04.2010 tarihinde alınmıştır.
18. Şişman, M., (1999). *Öğretmenliğe giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
19. Şişman, M. ve Acat, B., (2003). Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi.
Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13 (1), 235-250.
20. Sözer, E., (1996). Üniversitelerde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 7-21.
21. TDK. (2010). <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=m eslek&ayn=tam> adresinden 06.04.2010 tarihinde edinilmiştir.
22. Ubuz, B. ve Sarı, S., (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 113-119.
23. Ünal, S. ve Ada, S. (1999). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayını.
24. Yaman, M., Gerçek, Ç. ve Soran, H., (2008). Biyoloji öğretmen adaylarının mesleki ilgilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 351-361.
25. Yaşar, Ş., (2001). Bir meslek olarak öğretmenlik. E. Sözer (Ed.)
Öğretmenlik mesleğine giriş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
26. Yeşilyaprak, B., (2002). Mesleki rehberlik. G. Can (Ed.)
Rehberlik. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
27. Yıldırım, A.ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
28. Yong, B.C., (1995). Teacher trainees' motives for entering into a teacher career in Brunei Darussalam. *Teaching And Teacher Education*, 11, 275-280.